

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о. декана юридичного факультету

Т. О. Коломоєць

02 жовтня 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВА, СВОБОДИ Й ОBOB'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА
підготовки бакалаврів
денної форми здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Українська мова і література»
спеціальності В11 «Філологія»
спеціалізації В11.01 «Українська мова та література»
галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

ВИКЛАДАЧ: Сидоров Ярослав Олексійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри цивільного
права

Протокол № 2 від 25 вересня 2025 р.
Завідувач кафедри цивільного права

Д. О. Єрмоленко

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Н. В. Горбач

2025 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: yaroslavznu@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968>

Телефон: (061)228-76-33

Інші засоби зв'язку: Viber, Skype, Facebook Messenger, WhatsApp, Telegram – за домовленістю

Кафедра: кафедра цивільного права (69063, м. Запоріжжя, проспект Соборний, 74 (V корп., к. 108)

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна ОК 4 «Права, свободи й обов'язки людини і громадянина» належить до циклу загальної підготовки здобувачів. Її вивчення покликане сприяти процесам гуманізації вищої освіти в Україні, правової освіченості, правового виховання, у кінцевому підсумку – формування громадсько активних, свідомих, правоосвічених громадян, які реалізують і захищають свої права й свободи.

Мета вивчення курсу «Права, свободи й обов'язки людини і громадянина» полягає у формуванні у здобувачів компетентностей необхідних для розуміння, усвідомлення, реалізації та захисту своїх прав і свобод, формуванні знань про основні права, свободи й обов'язки інших членів сучасного українського суспільства та формуванні високого рівня правової культури. У процесі вивчення дисципліни охоплюється широке коло питань, які безпосередньо стосуються поняття прав, свобод людини, конституційних прав і обов'язків людини й громадянина в Україні, класифікації основних прав людини, гарантій їх захисту. Крім того, розкриваються деякі аспекти, які безпосередньо пов'язані з національним та міжнародним механізмами їх закріплення і захисту, практикою ЄСПЛ, звертається увага на права людини в межах ЄС.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Права, свободи й обов'язки людини і громадянина» є оволодіння основами теорії прав людини, поколінь прав людини, знаннями про форми та способи реалізації прав і свобод, а також про особливості механізму захисту прав і свобод людини; набуття практичних навичок щодо визначення, обрання та реалізації найбільш ефективних засобів захисту прав людини;

Дисципліна «Права, свободи й обов'язки людини і громадянина» пов'язана з дисципліною ОК 1 Історія України.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	2-й семестр	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	16 год.	
Практичні	16 год.	
Самостійна робота	60 год.	
Консультації	Очно Середа 9:35-10:55. Проспект Соборний, 74 (V корп., к. 118) або дистанційно ZOOM конференція (ідентифікатор 761 948 6843).	

	Код Yaroslav
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності ЗК-4 Здатність бути критичним і самокритичним. ПРН 4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.	Лекції, практичні заняття: репродуктивний метод (лекція, пояснення, доповідь); наочні методи (презентації, діаграми, ілюстрації, схеми); метод проблемного викладу (постановка проблем і розкриття шляху їхнього вирішення); дискусійні методи (дискусії, презентації, робота в групах, мозковий штурм, дебати). Самостійна робота: репродуктивний метод, дослідницький метод, метод навчання з використанням Інтернет-технологій (електронне навчання), аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення.	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною шкалою, національною шкалою і шкалою ECTS. Поточний контроль: теоретичні завдання: тестування в системі Moodle з питань змістового модулю, усне опитування, одноваріантні запитання; практичні завдання: розв'язання вправ і практичних задач; презентація власних досліджень; колективне вирішення проблемних завдань. Самостійна робота: систематичний огляд літератури, виконання завдань. Підсумковий контроль: теоретичне завдання: підсумкове тестування в системі Moodle, усне опитування; практичне завдання: розв'язання вправ і практичних задач.

ПРН 5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо. ПРН 18 Мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.		
---	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Права і свободи людини в сучасному світі

Історія ідеї прав людини. Основні покоління прав людини. Праворозуміння і права людини. Нормативне закріплення прав людини. Система основних прав, свобод, обов'язків людини і громадянина. Гарантії прав людини. Права народу, нації та людства : поняття і зміст. Особистісні права і свободи людини. Поняття особистісних права людини. Право на життя. Конституційно-правовий зміст права на життя. Право на свободу, волю і особисту недоторканість. Право на повагу до гідності та право на честь. Право на недоторканність житла та іншого володіння особи. Право на свободу пересування, вільний вибір місця проживання. Право на таємницю кореспонденції. Право на свободу думки і слова, світогляду, віросповідання і вільне вираження своїх поглядів і переконань.

Змістовий модуль 2. Громадянські та економічні права, свободи й обов'язки людини і громадянина

Поняття політичних прав. Право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському і місцевому референдумах, вільно обирати і бути обраним до органів державної влади і місцевого самоврядування. Право на свободу об'єднання в політичні партії і громадські організації та на участь у професійних спілках. Право на страйк, мітинги і демонстрації для захисту своїх прав. Поняття економічних прав людини, їхні особливості. Право на працю як складника економічних прав людини. Основи положення щодо норм праці, особливостей праці певних категорій громадян. Право на власність. Види власності та її правовий режим. Примусове відчуження об'єктів права приватної власності. Особливості використання власності. Право на підприємницьку діяльність. Обмеження щодо здійснення підприємницької діяльності. Захист прав споживачів. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів. Обов'язок сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Обов'язок неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Змістовий модуль 3. Соціально-культурні права і свободи людини

Поняття соціальних прав людини, їхні особливості. Право на страйк. Право на відпочинок. Право на соціальний захист. Право на житло. Право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї. Право на охорону здоров'я, медичну медичне страхування. Поняття культурних прав людини, їхні особливості. Право на освіту й виховання. Поняття освіти, її нормативне регулювання. Право на користування надбаннями культури і мистецтва. Право на наукову, технічну у художню творчість; авторські права.

Змістовий модуль 4. Екологічні та інформаційні права, свободи та обов'язки людини.

Способи захисту прав людини. Поняття екологічних прав людини, їхні особливості. Поняття інформаційних прав людини, їхні особливості. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Право на відшкодування завданої порушенням права шкоди. Право на інформацію. Право на доступ до інформації. Поняття персональних даних та їхня правова охорона. Інформаційні права в епоху діджиталізації. Поняття захисту прав людини у світі та Україні. Система міжнародного захисту прав людини. Європейська система захисту прав людини. Захист прав людини в Україні. Роль адвокатури в захисті прав людини. Конституційний механізм захисту прав людини в Україні. Інші способи захисту прав людини. Обов'язок не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані збитки.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття / роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Тема. Генеза прав людини. Права людини, права народу, права людства	2		1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 1	Тема. Генеза прав людини. Права людини, права народу, права людства 1. Історія ідеї прав людини. Основні покоління прав людини. 2. Праворозуміння і права людини. Нормативне закріплення прав людини. 3. Система основних прав, свобод, обов'язків людини і громадянина. Гарантії прав людини. 4. Права народу, нації та людства : поняття і зміст. Завдання: до практичних занять https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	1		1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Тема. Генеза прав людини. Права людини, права народу, права людства 1. Генеза прав людини в Україні; 2. Зробити порівняння прав людини і прав громадянина; 3. Права нації (народу). Завдання: до самостійної роботи https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	7		
Лекція 2	Тема. Особистісні права і свободи людини	2		1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 2	Тема. Особистісні права і свободи людини 1. Поняття особистісних права людини 2. Право на життя. Конституційно-правовий зміст права на життя. 3. Право на свободу, волю і особисту недоторканість. 4. Право на повагу до гідності та право на честь. 5. Право на недоторканність житла та іншого володіння особи. 6. Право на свободу пересування, вільний вибір місця проживання. Право на таємницю	2		1 раз на 2 тижні

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	кореспонденції. 7. Право на свободу думки і слова, світогляду, віросповідання і вільне вираження своїх поглядів і переконань Завдання до практичних занять https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968			
Самостійна робота	Тема. Особистісні права і свободи людини 1. Зміст права на повагу до гідності; 2. Зміст права на свободу і особисту недоторканість; 3. Тенденції розвитку особистих прав людини. Завдання до самостійної роботи https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	7		
Лекція 3	Тема. Громадянсько-політичні права, свободи й обов'язки людини і громадянина	2		<i>1 раз на 2 тижні</i>
Практичне заняття 3	Тема. Громадянсько-політичні права, свободи й обов'язки людини і громадянина 1. Поняття політичних прав. 2. Право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському і місцевому референдумах, вільно обирати і бути обраним до органів державної влади і місцевого самоврядування. 3. Право на свободу об'єднання в політичні партії і громадські організації та на участь у професійних спілках. 4. Право на страйк, мітинги і демонстрації для захисту своїх прав. 5. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України Завдання до практичних занять https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	2		<i>1 раз на 2 тижні</i>
Самостійна робота	Тема. Громадянсько-політичні права, свободи й обов'язки людини і громадянина 1. Обмеження щодо членства в політичній партії; 2. Права політичних партій; 3. Види громадських організацій; 4. Форми взаємодії органів держави з громадськими об'єднаннями. 5. Органи, що здійснюють державний контроль за діяльністю політичних партій та їх повноваження. Завдання до самостійної роботи https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	6		
Лекція 4	Тема. Економічні права, свободи й обов'язки людини і громадянина	2		<i>1 раз на 2 тижні</i>
Практичне заняття 4	Тема. Економічні права, свободи й обов'язки людини і громадянина 1. Поняття економічних прав людини, їхні особливості. 2. Право на працю як складника економічних прав людини. Основі положення щодо норм праці, особливостей праці певних категорій громадян. 3. Право на власність. Види власності та її правовий режим. Примусове відчуження об'єктів права приватної власності. 4. Особливості використання власності. 5. право на підприємницьку діяльність. 6. Обмеження щодо здійснення підприємницької діяльності. 7. Захист прав споживачів 8. Обов'язок сплачувати податки і збори в порядку і	1		<i>1 раз на 2 тижні</i>

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	розмірах, встановлених законом. Завдання до практичних занять https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968			
Самостійна робота	Тема. Економічні права, свободи й обов'язки людини і громадянина 1. Види підприємств відповідно до законодавства; 2. Порядок набуття права власності на безхазяйну річ; 3. Види примусового припинення права приватної власності; 4. Дії при захисті прав споживача. Завдання до самостійної роботи https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	6		
Лекція 5	Тема. Соціальні права і свободи людини. Обов'язок неухильно дотримуватися Конституції України та законів України 1. Поняття соціальних прав людини, їхні особливості. 2. Право на страйк. 3. Право на відпочинок. 4. Право на соціальний захист. 5. Право на житло. 6. Право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї 7. Право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.	2		1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 5	Тема. Соціальні права і свободи людини Обов'язок неухильно дотримуватися Конституції України та законів України Перелік питань/завдань Обов'язок неухильно дотримуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	1		1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Тема. Соціальні права і свободи людини Обов'язок неухильно дотримуватися Конституції України та законів України 1. Види і строки відпусток; 2. Право на страйк: від оголошення до закінчення; 3. Категорії осіб, які мають право на соціальне забезпечення. Завдання до самостійної роботи https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	6		
Лекція 6	Тема. Культурні права і свободи людини	2		1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 6	Тема. Культурні права і свободи людини 1. Поняття культурних прав людини, їхні особливості. 2. Право на освіту й виховання. 3. Поняття освіти, її нормативне регулювання. 4. Право на користування надбаннями культури і мистецтва 5. Право на наукову, технічну і художню творчість; авторські права. Завдання до практичних занять https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	2		1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Тема. Культурні права і свободи людини 1. Порядок реєстрації авторського права; 2. Освітні права студентів; 3. Види освітніх закладів в Україні всіх рівнів; 4. Категорії осіб, які мають право на пільги у	8		

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	культурній сфері. Завдання до самостійної роботи https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968			
Лекція 7	Тема. Екологічні та інформаційні права, свободи й обов'язки людини	2		<i>1 раз на 2 тижні</i>
Практичне заняття 7	Тема. Екологічні та інформаційні права, свободи й обов'язки людини 1. Поняття екологічних прав людини, їхні особливості 2. Поняття інформаційних прав людини, їхні особливості. 3. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля 4. Право на відшкодування завданої порушенням права шкоди. 5. Право на інформацію. Право на доступ до інформації. 6. Поняття персональних даних та їхня правова охорона. 7. Інформаційні права в епоху діджиталізації 8. Обов'язок не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані збитки Завдання до практичних занять https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	2		<i>1 раз на 2 тижні</i>
Самостійна робота	Тема. Екологічні та інформаційні права, свободи й обов'язки людини 1. Екологічні права громадян; 2. Порядок доступу до публічної інформації; 3. Види інформації відповідно до законодавства. Завдання до самостійної роботи https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	10		
Лекція 8	Тема. Захист прав людини	2		<i>1 раз на 2 тижні</i>
Практичне заняття 8	Тема. Захист прав людини 1. Поняття захисту прав людини у світі та Україні. 2. Система міжнародного захисту прав людини 3. Європейська система захисту прав людини. 4. Захист прав людини в Україні. 5. Роль адвокатури в захисті прав людини. 6. Конституційний механізм захисту прав людини в Україні. 7. Інші способи захисту прав людини. Завдання до практичних занять https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	2		<i>1 раз на 2 тижні</i>
Самостійна робота	Тема. Захист прав людини 1. Система захисту прав людини в ООН; 2. Захист прав людини в Раді Європи та Європейському Союзу; 3. Процедура 1503 та 1235; 4. Повноваження Верховного комісару ООН по правам біженців. Завдання до самостійної роботи https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15968	10		

5. Види і зміст контрольних заходів

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Практичне заняття №1. Тема. Генеза прав людини. Права людини, права народу, права людства	усне експрес- опитування за темою	Відповідь на теоретичне питання експрес-опитування за темою	4 бали – доповідь характеризується глибокими, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 3-1 бали – довідь або ж знання неповні, поверхневі. Здобувач відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо усвідомлено, потребує допомоги у формулюванні висновків.	4
	Завдання до практичної роботи в системі дистанційного навчання	Виконання практичного завдання із перевірки засвоєння матеріалу теми	4 бали – студент правильно виконав завдання. Помилки немає. 3-2 бали – завдання виконано, але наявні неточності у відповіді. 1 бал – завдання виконано неповно, наявні помилки	4
Практичне заняття №2. Тема. Особистісні права і свободи людини	Одноосібна довідь за питаннями теми з презентацією	Теоретична доповідь за питаннями теми	4 бали – доповідь характеризується глибокими, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 3-1 бали – довідь або ж знання неповні, поверхневі. Здобувач відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо усвідомлено, потребує допомоги у формулюванні висновків.	4

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	Участь у дискусії	Підготовка та участь у дискусії за темою	4 бали - вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору. 3-1 бали – здобувач володіє основними положеннями, але недостатньо повно.	4
Практичне заняття №3. Тема. Громадянськ о-політичні права, свободи й обов'язки людини і громадянина	Одноосібна доповідь за питаннями теми 3	Теоретична доповідь за питаннями теми 3 методичних рекомендацій	4 бали – доповідь характеризується глибокими, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 3-1 бали – доповідь або ж знання неповні, поверхневі. Здобувач відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо усвідомлено, потребує допомоги у формулюванні висновків.	4
	Завдання до практичної роботи в системі дистанційного навчання	Виконання практичного завдання із перевірки засвоєння матеріалу теми	4 бали – здобувач правильно виконав завдання. Помилки немає. 3-1 бали – завдання виконано, але наявні неточності.	4
Практичне заняття №4. Тема. Економічні права, свободи й обов'язки людини і громадянина	Практичні: вирішення ситуаційних задач, складання схем, написання есе, складання порівняльних таблиць	Завдання із перевірки засвоєних знань	4 бали – здобувач правильно виконав завдання. Помилки немає. 3-1 бали – завдання виконано, але наявні неточності у відповіді. 0,5 бали – завдання виконано неповно, наявні помилки	4
	усне експрес-опитування за темою	Відповідь на теоретичне питання експрес-опитування за темою	Правильна відповідь здобувача на одне теоретичне питання оцінюється в 2 бали.	2

Практичне заняття №5. Тема. Соціальні права і свободи людини. Обов'язок неухильно дотримуватися Конституції України та законів України Перелік питань/завдань	Участь у мозковому штурмі	Підготовка та участь у мозковому штурмі за темою	4 бали – вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору, пропонувати оригінальні рішення; 3-1 бали – основні положення викладено неповно, наявні помилки, або ж участь не достатньо активна.	4
	Завдання до практичної роботи в системі дистанційного навчання	Завдання із перевірки засвоєння матеріалу теми	4 бали – здобувач правильно виконав завдання. Помилки немає. 3-1 бал – завдання виконано, але наявні неточності.	4
Практичне заняття №6. Тема. Культурні права і свободи людини	Кейс завдання «М.К. проти України» (№ 24867/13) – ЄСПЛ »	Завдання із перевірки засвоєння матеріалу теми	7 балів – здобувач правильно виконав завдання. Помилки немає. 6-1 бали – завдання виконано, але наявні неточності.	7
	усне експрес-опитування за темою	Відповідь на теоретичне питання експрес-опитування за темою	Правильна відповідь студента на одне теоретичне питання оцінюється в 1 бал	1
Практичне заняття №7. Тема. Екологічні та інформаційні права, свободи й обов'язки людини	Аналітичні завдання	Дослідження аналітичних звітів за результатами моніторингу судових рішень щодо застосування в Україні положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини	4 бали – матеріал систематизовано, питання розкрито, відповіді логічно побудовані, чіткі, зрозумілі, наведено обґрунтування; 3-1 бали – завдання виконано, але не всі питання розкриті у повній мірі, наявні неточності у формулюваннях, відповіді неповні.	6
	усне експрес-опитування за темою	Відповідь на теоретичне питання експрес-опитування за темою	Правильна відповідь студента на одне теоретичне питання оцінюється в 2 бали	2
Практичне заняття №8. Тема. Захист прав людини	вирішення ситуаційних задач, складання схем, написання есе, складання	Відповіді на поставлені в задачі питання та їх обґрунтування оформлюються у документі формату Word та прикріплюються на сторінці	4 бали – матеріал добре систематизовано, логічно побудовано,	4

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	порівняльних таблиць	дисципліни «Права і свободи людини та громадянина в Україні» в СЕЗН Moodle.	відповіді на питання чіткі, зрозумілі, лаконічні, інформація розкрита повно. 3-1 бали – завдання виконано але наявні неточності у формулюваннях, відповіді неповні.	
	Участь у мозковому штурмі	Підготовка та участь у мозковому штурмі за темою	2 бали – вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору, пропонувати оригінальні рішення; 1 бал – основні положення викладено неповно, наявні помилки, або ж участь не достатньо активна.	2
Усього за поточний контроль	4			60
Підсумковий контроль				
ЗАЛІК	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: Розміщено в СЕЗН ЗНУ Підготовка до заліку здійснюється за навчальним матеріалом усього курсу Питання для підготовки: передбачає розгорнуте висвітлення двох питань, перелік яких наведено у Moodle на сторінці дисципліни	правильна відповідь на одне питання оцінюється у 5 балів Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання: 4 – 5 балів Здобувач/ Здобувачка правильно відповідає на поставлене питання, вміє пояснити сутність, методiku, надати класифікацію тощо, може навести приклади застосуванню понятійного апарату, формул, класифікацій. При цьому показує високі знання не тільки понятійного апарату, а і літературних	max 10 балів

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

			джерел, вміння аргументувати свої думки та ставлення до відповідної категорії. 3 б. Здобувач/здобувачка дає правильну відповідь на поставлене запитання, при цьому показує достатні знання понятійного апарату, вміння аргументувати свої думки щодо відповідної категорії. Проте дана відповідь не є вичерпною, або допущені окремі неточності. 1 – 2 б. Здобувач/здобувачка у цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел. 0 балів Нульову оцінку одержує здобувач/здобувачка, якщо він/вона дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату чи взагалі нічого не відповів/відповіла.	
	Тестування	Тестування проводиться в СЕЗН ЗНУ. Передбачається відповідь на 20 тестових питань з усього курсу	Тестове завдання складається з 25 тестових питань. За правильну відповідь на одне питання студент отримує 1 бал.	max 20 балів

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	Практичне завдання	Зміст, вимоги до оформлення: в якості практичного завдання передбачається вирішення задачі з курсу дисципліни. Здобувач повинен правильно відповісти, застосовуючи новітнє законодавство.	Правильна відповідь оцінюється у 10 балів 10 балів здобувачі вищої освіти отримують якщо всі питання в задачі розкриті повністю без помилок; демонструють всебічне системне і глибоке знання програмного матеріалу; виявляє творчі здібності у розумінні, викладі та використанні навчального матеріалу; 9-5 бали – питання розкриті без суттєвих помилок, здобувачі освіти демонструють володіння знаннями основного програмного матеріалу, засвоєння інформації у межах лекційного курсу; вміння використовувати їх для вирішення типових практичних ситуацій, припускаючись окремих незначних помилок; 4-2 бали – питання розкриті частково або неправильно; здобувачі освіти демонструють значні прогалини у знаннях основного та обізнаність із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методики передбачені програмою дисципліни використовуються не вірно, задача не виконана повністю, або виконана із	max 10 балів
--	--------------------	---	---	--------------

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

			суттєвими помилками; 1 бал здобувачі освіти отримують якщо понад 60 % питань певної роботи розкриті частково або неправильно; здобувачі освіти обізнані із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методики передбачені програмою дисципліни використовуються неправильно.	
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна

1. Права та обов'язки людини і громадянина в Україні: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності "Право" ОПП "Право"/ В.В. Городовенко, Л.Г. Удовика, О.Л. Макаренков, І.В. Пелех, Н.В. Галіцина, Я.О. Сидоров. За загальною редакцією Удовика Л. Г. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. 150 с.

2. Удовика Л., Сидоров Я. О. Теорія держави і права : методичні вказівки до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Право» : у 2 ч. Ч. 2. Загальна теорія права. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. 86 с.

3. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник / кол. авторів; за ред. О. Б. Онишко. Львів. Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с. URL: <chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5215/1/Онишко%20О.Б.%20--%20Міжнародний%20захист.pdf>;

4. Петков С. Права і свободи людини та їх дтримання під час дії воєнного стану. Київ : Центр навчальної літкратури. 2022. 310 с.

5. Тertiшник В.М. Права і свободи людини : підручн. Київ : Алерта. 2022. 432 с.

Додаткова

1. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс : навч. посібник. Київ : Видавництво Юрінком Інтер. 2023. 556 с.
2. Тихомиров О. О. Права людини: інформаційний вимір: монографія. Одеса: Вид-во «Юридика», 2023. 304 с.
3. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. Київ : Ваіте, 2021. 528 с.
4. Перелік рішень, ухвалених Європейським судом з прав людини [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Європейського суду з прав людини. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]})
5. Horodovenko V., Bondar O., Udovyka L. Justice in the Covid-19 era Through the Prism of Judicial Power. *Ius Humani Law Journal*. Vol 10 (1) (2021) 51-72.
6. Берч В.В. Соматичні права та медичне право: питання захисту гідності та автономії. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. № 5. 2023. С. 92–95. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/290526/284110>.
7. Білоскурська О.В., Федорчук М.Д. Нормативно-правове регулювання обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану в Україні. *Правова держава*. 2022. № 46. С. 7–18.
8. Братасюк О.Б., Ментух Н.Ф. Поняття та класифікація цифрових прав в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 10. С. 58–61.
9. Булеца С.Б., Менджул М.В., Калько А. І. Цифровізація права на медичну допомогу: порівняльний аспект. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. №1. С.356-360.
10. Величко Д. М., Ченшова Н. В. Четверте покоління прав людини у сфері охорони здоров'я: особливості становлення та сучасний стан в Україні. *Право і суспільство*. № 1. 2023. С. 3-9. URL: <https://elar.navs.edu.ua/items/028b5b1e-05b9-41ea-aea3-5681d174faf3>
11. Гиляка О. С., Мерник А. М. Правове регулювання та практика Європейського Суду з прав людини і Європейського Суду справедливості щодо прав людини у сфері використання цифрових технологій. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2024. Том 31. №1. <http://visnyk.kh.ua/uk/article/pravove-regulyuvannya-ta-praktika-yevropeyskogo-sudu-z-prav-lyudini-i-yevropeyskogo-sudu-spravedlivosti-shchodo-prav-lyudini-u-sferi-vikoristannya-tsifrovikh-tekhnologiy> С. 40–55.
12. Добрянський С., Кокір Я. Репродуктивні права людини в Європейському Союзі: можливості удосконалення юридичного гарантування. *Право України*. 2023. №6. С.69-84.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.
2. Офіційний портал Кабінету міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
3. Офіційний сайт Президента України. URL: www.president.gov.ua.
4. Національна бібліотека ім. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua.
5. Практика ЄСПЛ. Український акцент. URL: <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukrainivneseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini>
6. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://www.europa.eu>
7. Євроінтеграційний портал. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua>
8. Каталог юридичних позицій Конституційного Суду України URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/katalog-yurydychnyh-pozyciy-konstytucijnogo-sudu-ukrayiny-za-rishennyamy-vysnovkamy>

Нормативна база

Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

1. ЄВРОПЕЙСЬКА КОНВЕНЦІЯ З ПРАВ ЛЮДИНИ з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11, 14 та 15 з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 16. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ukr
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015;
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>; 30. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>;
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text;
5. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10.12.1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text;
6. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text; 42. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>;
7. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text.
8. Конвенція про статус біженців від 28.07.1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text;
9. Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004;
10. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>;
11. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>;
12. Міжнародна конвенція про захист прав всіх трудящих-мігрантів і членів їх сімей від 18.12.1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_j82#Text;
13. Міжнародна конвенція про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 20.12.2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_l54#Text;
14. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21.12.1965 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text
15. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043;
16. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: міжнародний документ. Прийнято Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043
17. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042; 3
18. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>.
19. Хартія прав людини : збірник законодавчих актів. Київ : «Правова єдність» редакція юридичних видань: Алерта, 2021.
20. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>; 28. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>; 150

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять є обов'язковим. Студенти, які пропустили лекцію повинні самостійно опрацювати лекційний матеріал згідно рекомендованої літератури та матеріалів представлених у СЕЗН ЗНУ Moodle. Студенти, які пропустили практичне заняття або за певних обставин не відвідують практичні заняття, повинні надсилати підготовлені теоретичні і практичні завдання (відповідно до контрольних заходів відповідної теми або практичного заняття) у СЕЗН ЗНУ Moodle для накопичення бажаної кількості балів та за потреби відвідувати консультації.

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові

завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтесь з викладачем. До здобувачів, у роботах яких (наприклад, есе, тези, статті, письмові завдання, ситуаційні завдання) буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. Кодекс академічної доброчесності ЗНУ URL: <http://surl.li/qkvjiz>).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, отримання довідкової інформації, під час он-лайн тестування тощо). Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, заліків, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Комунікація викладача зі студентами здійснюється за допомогою повідомлень у СЕЗН Moodle; через електронну пошту викладача, месенджери WhatsApp та Viber. Викладач відповідатиме на запити студентів у термін до трьох робочих днів. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті дозволяється здобувачам ступеня вищої освіти бакалавр – для дисциплін, які починають викладатися з другого семестру. Визнання результатів проводиться у семестрі, який передуює семестру, у якому згідно з навчальним планом конкретної освітньої програми передбачено вивчення певної дисципліни.

Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти визначена у Положенні Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти від 29.06.2022 р. №154 (URL: <http://surl.li/xogolg>).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається

Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.